

Столбуненко Н. М.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та інновацій
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
Столбуненко-Волошина О. М.,
аспірантка кафедри менеджменту та інновацій
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна

ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Промисловий сектор – найважливіший сегмент макроекономічного середовища України, але сучасний його період характеризується як нестабільний, оскільки на нього впливають фактори ризику, постійні зміни,

втрати та кризи. Створення сприятливих умов для ведення підприємницької діяльності забезпечить диверсифікацію структури національної економіки і зростання результатів діяльності у промисловості та її динамічний розвиток з умовою поглибленого реформування комплексу. Стабільна промисловість на основі інноваційних процесів відновить конкурентоспроможність національної економіки.

Проблема активізації інвестиційних процесів в Україні є багатогранною, в результаті чого досліджуються різні аспекти, як, наприклад: активізація інвестиційних процесів з метою покращення макроекономічних показників; підвищення інвестиційного потенціалу держави; активізація інвестиційних процесів на підприємствах; активізація інвестиційних процесів з метою підвищення рівня інвестиційної привабливості промислових підприємств; стимулювання інвестиційних процесів на підприємствах в аспекті регіонального розвитку; пошук резервів підвищення ефективності інвестування в аспекті інституціональних перетворень та інше.

Вирішення цих проблем являється складним, тому що економічна система України характеризується високим рівнем монополізації та концентрації економічної влади в окремих територіальних, галузевих та кланових угруповань, зрощенням крупного бізнесу і влади, спроможністю організованих інтересів впливати на рішення інших учасників ринкового процесу та органів державної влади.

З огляду на зазначене, основною метою дослідження є подолання проблем, що перешкоджають успішній реалізації новостворених компаній, діяльність яких базується на використанні інноваційних ідей та технологій, для яких характерні: новаторство, високі темпи зростання, високий рівень невизначеності, то що. Від успішності створення мотиваційного середовища для активізації процесів подальшого впровадження інновацій суб'єктами господарювання буде залежати ефективність регіональної економіки та конкурентоздатність регіону і країни в цілому.

Разом з тим дослідження О.Амоші, О.Жихора, С.Ілляшенка, О.Захарової, С.Білої, М.Мартиненка свідчать про те, що інтенсивність впровадження інновацій промисловими підприємствами України за останнє 20-річчя має хвилеподібний характер із переважно негативною тенденцією [1, с. 57]. Періодами спаду інноваційної активності підприємств в Україні були 2002-2006 рр., 2008-2010 рр., 2013-2015 рр., а кількісні показники інноваційної активності українських підприємств на сучасному етапі також не покращились і мають теж негативну тенденцію [1, с. 58].

В аспекті регіонального поширення процесів інноваційної активності кращими можна назвати: Харківську, Запорізьку, Львівську та Сумську області, чого не скажеш про інші. Не втішає й структура капітальних інвестицій, яка характеризується пріоритетом в придбанні готових проектів, а не розробленням власних, що в свою чергу пояснюється слабким науковим потенціалом інноваційних галузей, відсутністю інноваційної інфраструктури та інше. Аналіз даних Державної служби статистики України констатує перевагу власних інвестицій підприємств та організацій (від 60 до 70%) [5]. Лише 17,3% підприємств України впроваджують елементи інновацій (нові види продукції, розвиток ІТ-забезпечення діяльності та технологічні й енергетичні ноу-хау в процесі виробництва). Понад 90% обсягу капітальних інвестицій направляються в матеріальні активи, що означає незначне фінансування освіти, науково-технічних розробок, програмне забезпечення та інше.

Ці дані свідчать про необхідність пошуків шляхів активізації інноваційного процесу на підприємствах України та посилення існуючих, серед яких можна назвати: краудфандінг (колективна, добровільна співпраця для фінансування людей та інших); грантові організації (фінансування прогресивних ідей); венчурні фонди (інвестиційний фонд, що орієнтований на роботу з інноваційними підприємствами та проектами; бізнес-ангели (вкладання власних коштів в стартап на початковому етапі в обмін на частку в майбутньому підприємстві); бізнес-акселератори чи інкубатори (установи чи організовані ними програми інтенсивного розвитку компаній через менторство,

навчання, фінансову та експертну підтримку в обмін на частку в капіталі компанії).

У сучасній інформаційній економіці головну роль відіграють знання, як основне джерело інновацій, як невід’ємна частина стратегії підприємств. Одним з інструментів досягнення цього завдання є співпраця підприємств та університетів, які не являються суб’єктами ринку і мають доступ до останніх знань та технологій.

Щороку в Україні зростає кількість інноваційних ідей та прогресивних людей, які готові втілювати ці ідеї. Так, згідно з рейтингом країн за кількістю стартапів, складених сервісом Startup RanKing, Україна займає 39 місце у світі (зі 150-го), і з показником в 204 стартапи [2]. Серед успішних українських стартапів є Depositphotos, Terrasoft, TemplateMonster, Coursmos, Clickky, Augmented Pixels, GitLab, Petcube, Grammarly та ін. Наприклад, Grammarly, який з допомогою штучного інтелекту може перевіряти текст на граматичні та стилістичні помилки, отримав 110 мільйонів євро інвестицій від американських венчурних фондів. Ця сума є рекордною протягом всієї історії фінансування стартапів в Україні [3].

Згідно з дослідженням UVCA (The Ukrainian Venture Capital and Private Equity Association), в Україні інвестуванням стартапів на різних стадіях їх розвитку займаються 17 венчурних фондів, 6 фондів прямих інвестицій і 1 корпоративний фонд. Як правило, фонди готові інвестувати в розвиток проекту від 50 тис. дол. до десятків мільйонів доларів в залежності від стадії проекту і типу фонду. Значна частина з них (37%) готові інвестувати від 100 тисяч до 1 мільйона доларів, 13% фондів готові вкласти в розвиток проекту понад 10 мільйонів доларів [4].

На даному ж етапі більша частина українських стартапів, в силу негативних тенденцій, реєструється за кордоном, що ускладнює співпрацю їх з університетами та іншими навчальними закладами.

Отже, на наш погляд, головною стратегією сучасності виступає активізація ролі держави, завдяки якій наука одержить «нове дихання» у

вигляді актуальних, відповідних ринку заказів на наукові роботи, а промисловість зможе впроваджувати вітчизняні технології.

Список використаних джерел

1. Захарова О.В., Барбанова І.С. Нормативне підґрунтя активізації інноваційного розвитку регіонів України. *Економіка і організація управління*. № 1. 2019. с. 57.
2. Світовий рейтинг стартап-сервісу Startup RanKing. URL : <http://www.startupranking.com/countries>].
3. Стартапи в Україні: проблеми та перспективи розвитку // ISSN 2078-5860. Формування ринкової економіки в Україні. 2018. Вип. 40, 4.2. с. 230-234.
4. Інвестиції в українські ІТ-стартапи скоротилися на третину: URL <https://www.unian.ua/business/1948121-investitsiji-v-ukrajinski-it-startapi-skorotilisya-na-tretinu.html>.
5. Ульянченко О.В. Інноваційно-інвестиційна діяльність, як основа сталого розвитку економіки держави. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Серія «Економіка». Вип. 2(4). 2015. С. 72.